

Lastevanemate tagasiside kokkuvõte (koostanud Mari-Liis Parbus)

1. Peamised argumendid koolipäeva alguse poolt kell 8.00

Need argumendid kordusid kõige sagedamini ja üle eri klasside.

Logistika ja transport

- Paljud pered elavad **linnast väljas** ja sõltuvad **ühistranspordist või vanemate tööajast**.
- Vanemate tööpäev algab sageli **kell 7.30–8.00**, mis võimaldab last hommikul kooli viia.
- Hilisem algus eeldaks **bussigraafikute ümberkorraldamist**, mis ei ole vanemate hinnangul realistlik ega kiirelt lahendatav.
- Kardetakse, et lapsed peaksid **pimedal ja külmal ajal ootama** või jõuaksid kooli liiga vara.

Koolipäeva pikkus ja väsimus

- Valdav mure on, et **hilisem algus nihutab kogu koolipäeva lõpu hilisemaks**.
- See mõjutab:
  - huviringe ja trenne
  - kodutööde tegemise aega
  - õhtust puhkamist ja und
- Vanemates klassides on koolipäev juba praegu pikk (kuni 15–16), ning selle edasilükkamine tekitab **üleväsimust**.

Huviringid ja huviharidus

- Paljud huviringid algavad **kell 14.30–16.00** ja ei ole kooli kontrolli all.
- Hilisema koolilõpu korral:
  - ei jää vaheaega puhkamiseks
  - osa lapsi ei jõua üldse huviringidesse
- Kardetakse, et huviharidus jääb „vaeslapse ossa“.

Harjumus ja toimiv süsteem

- Praegune rütm on **aastate jooksul paika loksunud**.
- Lapsed, pered ja huvikoolid on sellega kohanenud.
- Levinud hoiak: „*Miks muuta toimivat süsteemi?*“

Une küsimus – skeptilisus

- Paljud vanemad ei usu, et hilisem algus tooks kaasa rohkem und:
  - eriti puberteedieas noored lähevad niikuinii hiljem magama

- Une kvaliteeti nähakse pigem **koduse rutiini ja vanemate rolli küsimusena**, mitte kooli algusaja probleemina.

2. Peamised argumendid koolipäeva alguse poolt kell 9.00

Need seisukohad olid vähemuses, kuid hästi argumenteeritud.

Laste uni, vaimne tervis ja keskendumine

- Viidatakse **teadusuuringutele ja HTM määrusele**, mille aluseks on laste bioloogiline rütm.
- Pikem hommikune uni (parandab keskendumist, vähendab stressi ja ärrituvust, toetab vaimset tervist)

Turvalisus ja keskkond

- Kell 9 on väljas:
  - **valgem**
  - liiklus rahulikum
- Laste liikumine kooli on turvalisem, eriti talvel.

Tulevikku vaatav vaade

- Mitmed koolid ja gümnaasiumid on juba üle läinud **hilisemale algusele**.
- Vanemate klasside puhul nähakse 9.00 algust kui:
  - paratamatut tulevikku
  - ettevalmistust gümnaasiumiks

Lapse huvi esikohale seadmine

- Osa vanemaid tõi välja, et vastuseis on pigem seotud:
  - vanemate töökorralduse
  - täiskasvanute mugavusega
- Leiti, et otsustamisel peaks keskmes olema **see, mis on lapsele parim**, mitte süsteem.

3. Vahepealsed ja kompromissettepanekud

Need olid üllatavalt levinud ja ühendavad mõlemaid pooli.

Algus kell 8.15 või 8.30

- Leevendab hommikust kiirustamist
- Ei nihuta päeva liiga hiliseks
- Sobib paremini ühistranspordi ja huviringidega

Koolipäeva ümberkorraldamine

- Tingimuslik toetus hilisemale algusele juhul kui:
  - koolipäev **ei pikeneks automaatselt ühe tunni võrra**
  - leitakse aega **päevakava sees**
- Mainiti võimalusi:
  - pikemad tunnid (nt 2 × 45 min)
  - vahetundide optimeerimine

4. Muud olulised mõtted ja soovitused

- Vajalik on **selge ja läbipaistev kommunikatsioon** kooli ja hoolekogu poolt.
- Enne otsuse tegemist soovitakse:
  - konkreetset näidet, **kuidas päev välja näeks**
  - vastuseid transpordi ja huvikoolide osas
- Teema ei ole „must-valge“ – klassiti ja pereti on olukorrad väga erinevad.
- Tugev ootuse sõnum: **ärge tehke muudatust ainult muudatuse pärast.**

Kokkuvõttev üldpilt

- **Enamus lapsevanemaid pooldab praegu algust kell 8.00** või väikest nihutamist (8.15–8.30).
- **Kell 9.00 algust toetavad vanemad** toovad esile lapse heaolule keskenduvad argumendid.
- Valdav ühine nimetaja: otsus peab olema **läbimõeldud, selgitatud ja toetatud praktiliste lahendustega**, mitte pelgalt määrusest tulenev.